

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Obdo/43/2025
Identifikačné číslo spisu:	6120252871
Dátum vydania rozhodnutia:	22.10.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Andrea Sedláčková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:6120252871.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Andrey Sedláčkovej a členiek senátu JUDr. Kataríny Pramukovej a JUDr. Jaroslavy Fúrovej v spore žalobcu Slovenská správcovska a reštrukturalizačná, k.s., so sídlom Horná 4366/26A, Banská Bystrica, IČO: 44 088 833, správca konkurznej podstaty úpadcu AB stav, s.r.o. „v konkurze“, so sídlom Skuteckého 21, Banská Bystrica, IČO: 36 003 760, zast. Advokátska kancelária Michal Polák- advocati s.r.o., so sídlom Budyšínska 3A, Bratislava, IČO: 36 860 751, proti žalovanému DOMAZ, spol. s r.o., so sídlom Pri Suchom mlyne 3, Bratislava, IČO: 31 331 670, zast. JUDr. Radka Paulínyová, advokátka, so sídlom Štefanovičova 12, Bratislava, o zaplatenie sumy 162.911,41 eura s príslušenstvom, vedenom Mestským súdom Bratislava III pod sp. zn. B1-25Cb/4/2020 a o dovolaní žalovaného proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave, č. k. 2Cob/28/2025-429 zo dňa 25.4.2025, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky z r u š u j e uznesenie Krajského súdu v Bratislave, č. k. 2Cob/28/2025-429 zo dňa 25.4.2025 a uznesenie Mestského súdu Bratislava III, č. k. B1-25Cb/4/2020-396 zo dňa 3.2.2025 a vec v r a c i a Mestskému súdu Bratislava III na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Mestský súd Bratislava III (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) uznesením č. k. B1-25Cb/4/2020-396 zo dňa 3.2.2025 návrh žalovaného na zrušenie rozsudku pre zmeškanie sp. zn. B1-25Cb/4/2020 zo dňa 6.11.2024 zamietol. O nároku na náhradu trov konania nerozhodol.

2. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že vo veci rozhodol dňa 6.11.2024 rozsudkom pre zmeškanie žalovaného, ktorý bol žalovanému doručený dňa 19.11.2024. Podaním doručeným Mestskému súdu Bratislava III dňa 3.12.2024 sa žalovaný domáhal zrušenia rozsudku pre zmeškanie. Návrh odôvodnil tým, že sa dňa 25.11.2024 dozvedel o vydaní rozsudku pre zmeškanie od jeho bývalého právneho zástupcu. Bol zároveň informovaný, že rozsudok pre zmeškanie bol vydaný z dôvodu, že právny zástupca žalovaného sa pojednávania nezúčastnil, pričom žalovanému mal uviesť, že má zdravotné problémy, o čom mu predložil lekárske vyjadrenie. Pre zdravotnú indispozíciu právny zástupca žalovaného nebol schopný dostaviť sa na pojednávanie konané dňa 6.11.2024 a ani svoju neúčast na pojednávaní vopred súdu oznámiť a ospravedlniť sa, prípadne zabezpečiť iného advokáta na substitučné

zastupovanie. Z dôvodu zdravotnej indispozície právneho zástupcu žalovaného nebol o pojednávaní informovaný ani samotný žalovaný.

3. Súd prvej inštancie ďalej uviedol, že ospravedlniteľným dôvodom v zmysle § 277 ods. 2 CSP sú len také okolnosti, ktoré na strane žalovaného nastali neočakávane, boli príčinou, že sa nemohol na pojednávanie dostaviť, prípadne svoju neúčast' vopred riadne ospravedlniť a ktoré za danej situácie možno považovať za dôvod ospravedlňujúci zmeškanie konania. Za ospravedlniteľný dôvod ale podľa názoru prvoinštančného súdu nie je možné považovať okolnosť, ktorá bola žalovanému, resp. jeho právnenému zástupcovi známa pred pojednávaním a ktorá mu síce objektívne znemožňovala účasť na nariadenom pojednávaní, avšak žiadne objektívne okolnosti nebránili tomu, aby svoju neúčast' na pojednávaní včas ospravedlnil. Ďalej súd prvej inštancie uviedol, že dôležitosť ospravedlniteľného dôvodu, pre ktorý žalovaný žiadal zrušenie rozsudku pre zmeškanie, nemožno posudzovať bez prihliadnutia na všetky okolnosti prípadu a tiež správanie sa sporovej strany. Aj keď sporová strana uvádza dôvod inak spôsobilý viesť k záveru že išlo o „ospravedlniteľný dôvod“, nie je súd vždy povinný takýto dôvod akceptovať, a to hlavne bez zohľadnenia širších aspektov konania vo vzájomných súvislostiach. Napokon prvoinštančný súd zdôraznil, že účelom rozhodnutia podľa § 277 CSP nie je preskúmavanie, či boli splnené všetky podmienky nevyhnutné pre vydanie rozsudku pre zmeškanie, ale len preukázanie ospravedlniteľného dôvodu zmeškania pojednávania vo veci. Príčina zmeškania pojednávania žalovaným musí mať s ohľadom na povahu, nepredvídateľnosť, závažnosť, rozsah alebo z iných dôvodov aspekt ospravedlniteľnosti (rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Obdo/26/2019 z 29.01.2020, nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 369/2018 z 13.12.2018, rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Obdo/34/2020 z 31.08.2020).

4. Ďalej súd prvej inštancie uviedol, že z priloženej lekárskej správy vyplýva, že v prípade právneho zástupcu žalovaného nešlo o žiadny akútny a ani o život ohrozujúci stav. Právnenému zástupcovi žalovaného nebola nariadená žiadna medikamentózna liečba, nebola mu odporúčaná ani hospitalizácia, ale len domáce liečenie s dostatkom pohybu. Ďalej uviedol, že zdravotný problém právneho zástupcu žalovaného mu bol známy minimálne od 25.10.2024 (podľa lekárskej správy viac ako dva týždne pred 8.11.2024), pričom pojednávanie bolo nariadené na 6.11.2024. Od 25.10.2024 do 6.11.2024 právny zástupca žalovaného neurobil voči súdu žiadny úkon a neurobil ho ani po vyhlásení rozsudku pre zmeškanie a ani po jeho doručení. Predvolanie na pojednávanie bolo právnenému zástupcovi žalovanej doručené ešte 3.10.2024, a preto mal právny zástupca žalovaného dostatok času žiadať o odročenie pojednávania, ak pociťoval zdravotné ťažkosti. Bolo vecou právneho zástupcu žalovaného, akým spôsobom pristúpi k riešeniu svojho zdravotného stavu a zdravotnej indispozície. Zdravotný stav právneho zástupcu žalovaného preto súd prvej inštancie nepovažoval za ospravedlniteľný dôvod, pretože daná skutočnosť mu bola vopred známa (minimálne už od 25.10.2024) a právny zástupca žalovaného nevyužil možnosť informovať súd prvej inštancie o uvedenej skutočnosti ani prostredníctvom e-mailovej komunikácie, ani telefonicky, čo súd prvej inštancie vyhodnotil ako pasivitu na jeho strane, keďže zdravotné problémy nevyžadovali hospitalizáciu v nemocnici, ani okamžité lekárske ošetrenie. Sám právny zástupca žalovaného podstúpil vyšetrenie až 8.11.2024, kedy už minimálne dva týždne pociťoval zdravotné ťažkosti. Uvedené samo o sebe svedčí o tom, že ani sám právny zástupca žalovaného nepovažoval svoj zdravotný stav za taký, ktorý treba hneď, urgentne riešiť. Konajúci súd doplnil, že za ospravedlniteľný dôvod zmeškania súdneho pojednávania nie je možné považovať okolnosť, ktorú si spôsobila samotná strana súdneho konania prostredníctvom svojho právneho zástupcu (rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 2Cob/94/2018 z 12.10.2018).

5. Súd prvej inštancie mal tiež za to, že skutočnosť týkajúca sa doterajšej aktivity strany sporu v konaní nezakladá žiadny relevantný dôvod na rezignáciu strany sporu na dodržiavanie zásad elementárnej obozretnosti v súvislosti s riadne doručeným predvolaním na pojednávanie. Žalovaný v návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie neuviedol žiadne relevantné dôvody, ktoré by bolo možné vyhodnotiť ako dôvody spôsobilé založiť ospravedlniteľnosť zmeškania pojednávania vo veci. Celkový postup právneho zástupcu žalovaného (žalovaného po pojednávaní, na ktorom sa žalovaný, resp. jeho právny zástupca nezúčastnil bez ospravedlnenia a aj jeho konanie po doručení rozsudku pre zmeškanie, považoval súd prvej inštancie za účelový. V prvom rade právny zástupca žalovaného a aj samotný

žalovaný porušil svoje povinnosti (ospravedlniť svoju neúčasť a požiadať o odročenie pojednávania), resp. nič mu nebránilo doručiť súdu neskôr v deň pojednávania alebo v nasledujúcich dňoch po ňom ospravedlnenie. Napriek uvedenému nebolo súdu v daný deň a ani v nasledujúcich dňoch doručené ospravedlnenie s uvedenými dôvodmi, ktoré zmeškanie súdneho pojednávania zapríčinili a ktoré by ho ospravedľovali. Žalovaný tak urobil až po doručení predmetného rozsudku pre zmeškanie (takmer mesiac po nariadenom pojednávaní), kde zároveň s návrhom na jeho zrušenie uviedol ako dôvody zmeškania pojednávania zdravotný stav jeho právneho zástupcu.

6. Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací napadnutým uznesením č. k. 2Cob/28/2025-429 zo dňa 25.4.2025 uznesenie súdu prvej inštancie sp. zn. B1-25Cb/4/2020 zo dňa 3.2.2025 potvrdil. Súčasne priznal žalobcovi proti žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

7. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že súd prvej inštancie postupoval správne, keď dospel k záveru, že žalovaný nepreukázal ospravedlniteľný dôvod, na základe ktorého by bolo možné rozsudok pre zmeškanie zrušiť. Odvolací súd zdôraznil, že „ospravedlniteľný dôvod“ v zmysle § 277 ods. 2 CSP nie je právnou normou definovaný a je iba na úvahe súdu, ktoré okolnosti v intenciách konkrétneho prípadu posúdi ako okolnosti hodné ospravedlnenia neúčasti na pojednávaní. Zo súdnej praxe možno dovodiť, že ospravedlniteľným dôvodom sú len také okolnosti, ktoré nastali na strane žalovaného neočakávane a ktoré mu bránili sa zúčastniť pojednávania, resp. svoju neúčasť ospravedlniť. Odvolací súd zhodne s názorom súdu prvej inštancie uviedol, že za ospravedlniteľný dôvod nie je možné považovať skutočnosť, že žalovaný sa o termíne pojednávania nedozvedel, keďže jeho právny zástupca nebol schopný pre zdravotnú indispozíciu oznámiť mu termín pojednávania, ani sa dostaviť na pojednávanie a ani vopred ospravedlniť svoju neúčasť. Predvolanie bolo právnomu zástupcovi žalovaného riadne doručené do elektronickej schránky dňa 3.10.2024, t. j. v predstihu viac ako 1 mesiac pred nariadeným pojednávaním, pričom informácia o zdravotnej indispozícii právneho zástupcu bola súdu doručená až 3.12.2024. Z obsahu lekárskej správy nevyplyva, že zdravotný stav právneho zástupcu bol natoľko vážny, že by nevedel rozpoznať dôsledky svojho (ne)konania, že nebol schopný v dostatočnom predstihu sa ospravedlniť, resp. oboznámiť o svojom zdravotnom stave žalovaného. Skutočnosť, že právny zástupca žalovaného navštívil lekára 2 dni po pojednávaní a ten konštatoval nepriaznivý zdravotný stav viac ako 2 týždne, nie je možné považovať v kontexte na tento časový úsek za ospravedlniteľný dôvod. Z lekárskej správy vyplýva, že právny zástupca vedel o svojom zhoršenom stave, pričom sa vopred neospravedlnil. Z lekárskej správy nemožno mať za preukázané, že by išlo o náhle zhoršenie zdravotného stavu, ktoré nedovoľovalo sa pojednávania zúčastniť, ani svoju neúčasť ospravedlniť. Právny zástupca žalovaného mal dostatok času svoju neúčasť vopred ospravedlniť a požiadať o odročenie pojednávania. Keďže žalovaný relevantným spôsobom nepreukázal existenciu ospravedlniteľného dôvodu svojej neúčasti na pojednávaní, nariadenom súdom prvej inštancie na deň 6.11.2024, na ktorom došlo k vyhláseniu kontumačného rozsudku, odvolací súd postupujúci v súlade s § 387 ods. 1 a 2 CSP napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie, ktorým návrh žalovaného na zrušenie rozsudku pre zmeškanie zamietol, ako vecne správne potvrdil.

8. Proti tomuto rozhodnutiu podal žalovaný v zákonnej lehote dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodňoval § 420 písm. f) CSP.

9. V dovolaní vyjadril nesúhlas so strohým konštatovaním odvolacieho súdu, že: „za ospravedlniteľný dôvod nie je možné považovať skutočnosť, že žalovaný sa o termíne pojednávania nedozvedel, keďže jeho právny zástupca nebol schopný pre zdravotnú indispozíciu oznámiť mu termín pojednávania, ani sa dostaviť na pojednávanie a ani vopred ospravedlniť svoju neúčasť. Predvolanie bolo právnomu zástupcovi žalovaného riadne doručené do elektronickej schránky dňa 3.10.2024, t. j. v predstihu viac ako 1 mesiac pred nariadeným pojednávaním, pričom informácia o zdravotnej indispozícii právneho zástupcu bola súdu doručená až 3.12.2024. Z obsahu lekárskej správy nevyplyva, že zdravotný stav právneho zástupcu bol natoľko vážny, že by nevedel rozpoznať dôsledky svojho (ne)konania, že nebol schopný v dostatočnom predstihu sa ospravedlniť, resp. oboznámiť o svojom zdravotnom stave žalovaného. Skutočnosť, že právny zástupca žalovaného navštívil lekára 2 dni po pojednávaní a ten konštatoval nepriaznivý zdravotný stav viac ako 2 týždne, nie je možné považovať v kontexte na tento

časový úsek za ospravedlniteľný dôvod. Z lekárskej správy vyplýva, že právny zástupca vedel o svojom zhoršenom stave, pričom sa vopred neospravedlnil. Z lekárskej správy nemožno mať za preukázané, že by išlo o náhle zhoršenie zdravotného stavu, ktoré nedovoľovalo sa pojednávania zúčastniť, ani svoju neúčastť ospravedlniť. Právny zástupca žalovaného mal dostatok času svoju neúčastť vopred ospravedlniť a požiadať o odročenie pojednávania“.

10. Podľa žalovaného nemôže byť sporné, že za ospravedlniteľný dôvod je v praxi všeobecne považovaná aj zdravotná indispozícia, a preto je podľa žalovaného kľúčovou otázkou pre posúdenie, či v danom čase existovali ospravedlniteľné dôvody neúčasti na pojednávaní dňa 6.11.2024, posúdenie zdravotného stavu bývalého právneho zástupcu v tom čase. Žalovaný doručil súdu prvej inštancie Lekárske vyjadrenie od MUDr. H. F. zo dňa 8.11.2024 a odvolaciemu súdu Lekárske potvrdenie MUDr. H. F. zo dňa 17.2.2025 a súčasne uviedol, že v prípade pochybností je jeho bývalý právny zástupca ochotný podrobiť sa znaleckému preskúmaniu jeho zdravotného stavu. Podľa názoru žalovaného ide o odbornú otázku, ktorú súd sám nemôže náležite (odborne-medicínsky) posúdiť. Lekárske vyjadrenie MUDr. H. F. zo dňa 8.11.2024 výslovne uvádza, že u bývalého právneho zástupcu žalovaného bol dňa 8.11.2024 diagnostikovaná depresívna epizóda stredne ťažkého stupňa (F 33.1) podľa diagnostických kritérií MKCH-10 v trvaní viac ako dva týždne. Uvedené potvrdenie zároveň výslovne uvádza, že stav pacienta v tomto období neumožňoval a neumožňuje vykonávanie aktívnej praxe s ohľadom na patickú depresívnu náladu s prímiesou masívnych úzkosti, kognitívne deficity v zmysle poruchy prežívanej v zmysle poruchy pozornosti prežívanej ako poruchy novopamäti. Napriek uvedenému odvolací súd došiel k záveru (rovnako ako súd prvej inštancie), že tento dôvod nie je možné považovať za ospravedlniteľný dôvod, keďže podľa neho:

- lekárska správa neuvádza, že by zdravotný stav právneho zástupcu žalovaného bol natoľko vážny, že by nevedel rozpoznať dôsledky svojho (ne) konania, že nebol schopný v dostatočnom predstihu sa ospravedlniť, resp. oboznámiť o svojom zdravotnom stave žalovaného;
- právny zástupca žalovaného navštívil lekára až dva dni po konaní pojednávania;
- z lekárskej správy vyplýva, že právny zástupca vedel o svojom zhoršenom stave, pričom sa vopred neospravedlnil.

S týmito závermi odvolacieho súdu nemožno súhlasiť, pričom tieto závery podľa názoru žalovaného vyplývajú z nedostatočnej odbornej znalosti súdu o závažnosti vyššie uvedenej diagnózy a sú aj v priamom rozpore s lekárske vyjadrením zo dňa 8.11.2024. Lekárske vyjadrenie MUDr. H. F. zo dňa 8.11.2024 totiž výslovne uvádza, že stav pacienta v tomto období neumožňoval a neumožňuje vykonávanie aktívnej praxe, z čoho jasne vyplýva, že tento nebol schopný nielenže aktívne sa zúčastniť pojednávania, ale ani sa riadne ospravedlniť alebo podniknúť iné kroky bez ohľadu na tom, či o svojom stave vedel. Okrem toho, depresívna epizóda stredne ťažkého stupňa sama osebe znamená stav, pri ktorom pacient v tom čase nevie aktívne fungovať a vykonávať nielen pracovné, ale ani iné nepracovné úkony všedného života, vrátane návštevy lekára. Odvolací súd však toto zjavne závažné ochorenie nepríslušne a bez odborne relevantných podkladov zľahčoval. Žalovaný súčasne k dovolaniu priložil aj lekárske potvrdenie MUDr. H. F. zo dňa 30.6.2025, z ktorého vyplýva neschopnosť pacienta počas trvania depresívnej epizódy stredne ťažkého stupňa vykonať, čo i len jednoduché činnosti.

11. Dovolateľ ďalej uviedol, že na vyššie uvedených tvrdeniach nič nemení ani skutočnosť, že uvedený zdravotný stav bývalého právneho zástupcu trval podľa odvolacieho súdu dva týždne pred pojednávaním, keďže v lekárskom vyjadrení z 8.11.2024 je dvojtýždňová lehota trvania stavu pacienta určená ako minimálna a keďže vznik svojej zdravotnej indispozície nemohol bývalý právny zástupca žalovaného predpokladať. Preto, aj keby jeho uvedený zdravotný stav trval naozaj iba uvedené dva týždne, je to postačujúci čas na prípravu na pojednávanie (podľa § 178 ods. 2 CSP je lehota na prípravu na pojednávanie spravidla 5 dní), a preto mu nemožno pripisovať na ťarchu, že pred jej vznikom nepodnikol smerom k súdu žiadne kroky.

12. Pokiaľ ide o údajnú účelovosť konania žalovaného a jeho bývalého právneho zástupcu a údajnej nedôveryhodnosti dôvodu zmeškania pojednávania, žalovaný poukázal na skutočnosť, že k svojmu odvolaniu voči uzneseniu súdu prvej inštancie predložil potvrdenie lekára MUDr. H. F. zo dňa 17.2.2025, že zdravotné problémy jej bývalého právneho zástupcu stále pretrvávajú a zároveň oznámil

súdu, že jeho bývalý právny zástupca je ochotný podrobiť sa znaleckému preskúmaniu jeho zdravotného stavu. Krajský súd v Bratislave ako odvolací súd však tieto argumenty a dôkazy pri svojom rozhodovaní zjavne nevzal do úvahy a ani sa s nimi nijako nevysporiadal v odôvodnení svojho rozhodnutia napadnutého týmto dovolaním, čím podľa názoru žalovaného procesne pochybil. Žalovaný má za to, že ak prvoinštančný súd považoval jeho konanie za účelové a nedôveryhodné, odvolací súd mal nariadiť navrhované znalecké preskúmanie zdravotného stavu bývalého právneho zástupcu žalovaného, prípadne si minimálne vyžiadať údaje z jeho zdravotnej dokumentácie podľa § 24 ods. 4 písm. f) zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti.

13. Žalovaný má tiež za to, že odvolací súd postupoval arbitrárne pri posúdení lekárskeho vyjadrenia MUDr. H. F. zo dňa 8.11.2024 a výslovne procesne pochybil, keď sa nijako nevysporiadal s Lekárskym potvrdením MUDr. H. F. zo dňa 17.2.2025 a rozhodol bez vykonania znaleckého dokazovania navrhnutého žalovaným, resp. bez toho, aby uznesenie prvoinštančného súdu zrušil a nariadil vykonať toto dokazovanie súdu prvej inštancie.

14. Žalovaný ďalej poukázal na to, že rozsudok pre zmeškanie je mimoriadne závažným a negatívnym (aj keď zákonom predvídaným) zásahom do Ústavou Slovenskej republiky garantovaného práva na spravodlivý proces. Preto pri pochybnostiach o existencii ospravedlniteľného dôvodu zakladajúceho dôvod na zrušenie rozsudku pre zmeškanie, by sa odvolací súd mal podľa názoru dovolateľa prikloniť k záveru, ktorý zachová žalovanej Ústavou Slovenskej republiky garantované právo na spravodlivý proces.

15. Žalobca v písomnom vyjadrení k dovolaniu zo dňa 5.9.2025 uviedol, že v celom rozsahu nesúhlasí s tvrdeniami žalovaného obsiahnutými v dovolaní žalovaného, najmä s tvrdeniami žalovaného o tom, že súd údajne nad rámec svojich oprávnení a arbitrárne považoval predložené lekárske potvrdenie za účelové, že zdravotné problémy sú všeobecne akceptovateľným dôvodom nedostavenia sa na pojednávanie bez ospravedlnenia a že súd údajne rozhodol arbitrárne, svojvoľne, protizákonne a v rozpore s právom na spravodlivý proces. Na úvod vyjadrenia uviedol, že v danej veci boli splnené

16. Najvyšší súd ako súd dovolací (podľa § 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala strana sporu zastúpená advokátom v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je dôvodné.

17. Dovolací súd bez priamej relevancie k napadnutému rozhodnutiu považuje za potrebné poukázať na uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 89/2021 zo dňa 4. februára 2021, v ktorom ústavný súd uviedol: „rozsudok pre zmeškanie prispieva k urýchleniu, či ukončeniu konania v prípadoch, ak niektorá z procesných strán je v konaní nečinná, no zároveň má voči nečinnnej procesnej strane sankčný charakter, keď v podstatnej miere obmedzuje jej možnosť uplatňovať v konaní jej práva. S ohľadom na túto skutočnosť súd, ktorý rozhoduje rozsudkom pre zmeškanie, musí vždy s ohľadom na okolnosti prípadu uvážlivo posúdiť, či vydanie takéhoto rozhodnutia je na mieste, či jeho vydaním nedôjde k narušeniu procesnej rovnosti účastníkov konania. Z uvedených dôvodov by súd mal pristupovať k uplatneniu tohto inštitútu zdržanlivo a v nejednoznačných prípadoch by k vydaniu rozsudku pre zmeškanie pristúpiť nemal. Súd rozhodujúci rozsudkom pre zmeškanie musí vnímať, že materiálnou podmienkou jeho vydania je neprítomnosť procesnej aktivity jednej z procesných strán. Z uvedeného dôvodu by mal súd rozlišovať, či v okolnostiach danej veci je neúčast' na pojednávaní dôsledkom nezáujmu strany o vývoj a priebeh konania alebo ide len o zmeškanie pojednávania. Súd by tak vždy mal prihliadnuť na predchádzajúcu procesnú aktivitu procesnej strany v konaní a voľiť túto formu rozhodnutia v prípadoch, keď je zjavné s ohľadom na predchádzajúce správanie procesnej strany, že táto sa nechce na konaní aktívne podieľať, prípadne konanie len účelovo predlžuje. Ak teda v konaní inak aktívna procesná strana zmešká pojednávanie, nie je vydanie rozsudku pre zmeškanie dôvodné, najmä nie v situácii, ak sa procesná strana snažila riadne a včas z neúčasti na pojednávaní ospravedlniť vážnymi dôvodmi, i keď sa jej to z objektívnych príčin nepodarilo“ (obdobne nález Ústavného súdu SR zo dňa 29. júna 2021 sp. zn. III. ÚS 373/2020).

18. Zároveň Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojom uznesení sp. zn. I. ÚS 233/2019 zo dňa 4.

júna 2019 vyslovil názor, že: „rozhodnutie rozsudkom pre zmeškanie aj za splnenia všetkých procesných podmienok nie je žiaduce najmä, ak súdne konanie trvá dlhšiu dobu, vo veci sa uskutočnilo viac pojednávaní, na ktoré sa žalovaný riadne dostavil, nebol v konaní nečinný a súd na návrh obidvoch strán vykonal rozsiahle dokazovanie. Podľa názoru ústavného súdu treba návrh na vydanie rozsudku pre zmeškanie a splnenie ďalších zákonných podmienok podľa § 274 CSP posudzovať vždy aj podľa okolností prejednávanej veci. Napriek kogentnosti ustanovenia § 274 CSP by pri čisto gramatickom výklade a lipnutí na formálnych znakoch vydanie rozsudku pre zmeškanie mohlo znamenať porušenie práva na spravodlivý proces, v neposlednom rade v tom, že pri takomto formalistickom postupe by bolo odopreté strane sporu možnosť podať riadny opravný prostriedok (odvolanie vo veci samej)“.

19. K samotným dovolacím dôvodom dovolací súd uvádza, že súd prvej inštancie, rovnako aj odvolací súd preskúmavali ospravedlniteľný dôvod uvádzaný žalovaným a dospeli k záveru, že v danom prípade sa nejedná o ospravedlniteľný dôvod v zmysle § 277 CSP. Mali za to, že zdravotný stav právneho zástupcu žalovaného mu nebránil, aby svoju neúčast' na pojednávaní včas ospravedlnil. Súd prvej inštancie z lekárskej správy zo dňa 8.11.2024, v ktorej bolo uvedené, že: „...mu bola diagnostikovaná depresívna epizóda stredne ťažkého stupňa v trvaní viac ako dva týždne, stav pacienta mu neumožňoval a neumožňuje vykonávanie aktívnej práce s ohľadom na patickú depresívnu náladu s prímiesou masívnych úzkostí, kognitívne deficity v zmysle poruchy pozornosti prežívanej ako poruchy novopamäti.“, dedukoval, že nešlo o žiadny akútny a život ohrozujúci stav a keďže predvolanie na pojednávanie bolo právnomu zástupcovi doručené už 3.10.2024, mal podľa súdu prvej inštancie dostatok času žiadať o odročenie pojednávania. Súčasne uviedol, že právnomu zástupcovi bol jeho zdravotný stav známy minimálne od 25.10.2024 a bolo jeho vecou, akým spôsobom pristúpi k riešeniu svojho zdravotného stavu. Súd prvej inštancie vyhodnotil, že nejde o ospravedlniteľný dôvod, keď týmto dôvodom má byť zdravotný stav právneho zástupcu žalovaného, ktorý mu bol vopred známy a žiadne okolnosti mu nebránili, aby svoju neúčast' ospravedlnil. Odvolací súd mal, na základe predloženej lekárskej správy za to, že „zdravotný stav právneho zástupcu nebol natoľko vážny, že by nevedel rozpoznať dôsledky svojho konania a že bol schopný v dostatočnom predstihu sa ospravedlniť“.

20. K dovolateľom namietanej vade zmätočnosti dovolací súd uvádza, že súdy prvej a druhej inštancie nedostatočne odôvodnili svoj záver, podľa ktorého zdravotný stav právneho zástupcu žalovaného nebol natoľko vážny, že by mu bránil včas ospravedlniť svoju neúčast' na nariadenom pojednávaní. Súd prvej inštancie sa nijakým spôsobom nevysporiadal s posúdením vykonaným MUDr. F. z psychiatrickej ambulancie, ktorý uviedol, že stav pacienta mu neumožňoval a neumožňuje vykonávanie aktívnej praxe. Naproti tomu prvoinštančný súd konštatuje, že zdravotný stav právneho zástupcu žalovaného nebol natoľko vážny, aby mu neumožňoval v dostatočnom čase pred pojednávaním ospravedlniť svoju neúčast'. Uvedené konštatovanie tak kolидуje s lekárskou správou MUDr. F. zo dňa 8.11.2024. Odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie v napadnutom rozhodnutí konštatoval, že zdravotný stav právneho zástupcu nebol natoľko vážny, že by nevedel rozpoznať dôsledky svojho konania a že bol schopný v dostatočnom predstihu sa ospravedlniť, pričom takisto nereflektoval na predloženú lekársku správu. Odvolací súd sa nezaoberal ani oznámením žalovaného, že ich bývalý právny zástupca je ochotný podrobiť sa znaleckému preskúmaniu jeho zdravotného stavu.

21. Na záver dovolací súd poznamenáva, že právo na prístup k súdu nemá absolútnu povahu a môže podliehať rôznym procesnoprávnym obmedzeniam a formalitám, avšak tieto nesmú obmedzovať prístup k súdu takým spôsobom, či do takej miery, že by bol narušený jeho účel (rozhodnutie ESLP vo veci Ashingdane proti Spojenému kráľovstvu z 28. mája 1985, č. 8225/78).

22. S poukazom na uvedené dovolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie a rovnako aj odvolací súd svojím procesným postupom znemožnili žalovanému uskutočňovať jeho procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Za danej situácie sa javilo vhodnejšie uprednostniť konanie v neprítomnosti žalovaného pred vydaním kontumačného rozsudku, keďže súd môže konať a meritorne rozhodnúť aj v neprítomnosti strany, a to v súlade s § 180 CSP, čím dosiahne rovnaký cieľ (zabezpečenie konania bez priťahov), ale bez neprimeraného zásahu do procesných práv v dôsledku vydania kontumačného rozsudku.

23. Na základe všetkých vyššie uvedených skutočností dovolací súd dospel k záveru, že dovolateľ dôvodne namietal nesprávny procesný postup konajúcich súdov, z ktorého dôvodu najvyšší súd napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP). Keďže dôvody, pre ktoré bolo zrušené uznesenie odvolacieho súdu, sa vzťahujú aj na uznesenie súdu prvej inštancie a nápravu nemožno dosiahnuť iba zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu, najvyšší súd zrušil aj uznesenie súdu prvej inštancie (§ 449 ods. 2 CSP) a vec vrátil Mestskému súdu Bratislava III na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

24. V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie aj o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

25. V ďalšom konaní sú sudy nižšej inštancie právnym názorom dovolacieho súdu viazané (§ 455 CSP).

26. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 posledná veta CSP).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.